

‘Leve de bevrijding!’

Liturgiesuggesties:

Gezang 416: 1 en 2 of Gezang 414: 1, 2 en 3 of Gezang 304: 1, 2 en 3

Psalm 144: 1 en 3 of Psalm 42: 1 OB

Psalm 144: 5 en 6 of Psalm 42: 3 OB

Psalm 119: 61

Schriftlezingen: Exodus 14: 1-14 en 21-31

Psalm 68: 1 OB

Schriftlezing: Galaten 5: 1-14

Psalm 68: 2 OB

Na verkondiging: Psalm 111: 5 en 6

Psalm 145: 1 OB of Psalm 149 3 en 5

Psalm 145: 5 OB

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Ergens in een houten kistje bewaar ik nog steeds mijn herinneringen aan de oorlog. Nee, niet mijn eigen herinneringen, maar die van mijn grootouders.

Hun persoonsbewijzen, een aantal bonkaarten, een paar door Engelse vliegtuigen gedropte foto's van ons Koningshuis.

En wat persoonlijke papieren van mijn grootvader, met dikke duitse stempels.

Herinneringen aan de oorlog.

Gelukkig heb ik die 2e Wereldoorlog zelf niet hoeven meemaken zoals zovelen van ons.

Maar ook mij zijn de verhalen verteld.

En ook ik heb de boeken gelezen en menige documentaire gezien.

Ik heb het dus 'van horen zeggen'.

Herinneringen.

*

Deze week was het weer bevrijdingsdag.

De dag waarop 50 jaar geleden ons land werd bevrijd van 'de Duitsers'.

'Vrijheid is van iedereen en is voor allemaal.'

Dat was het thema en zal het thema blijven.

Want oorlog, onderdrukking, rassendiscriminatie en wat voor discriminatie ook ... is uit den Boze.

Het is goed om zo - 50 jaar na de bevrijding van ons land - weer eens massaal stil te staan bij de prijs die die bevrijding heeft gekost.

Alleen al 7000 Canadezen gaven hun leven voor de bevrijding van ons land.

En niet alleen zij ... er waren er velen - die in het verzet - hun leven hebben gegeven.

Op 4 mei hebben weer even stil gestaan bij al diegenen, die voor deze bevrijding hun leven hebben gegeven.

Opnieuw werden we erbij bepaald hoe dankbaar we mogen zijn te mogen leven,
werken en geloven in een land waarin je vrij bent om te gaan en te staan waar je wilt.
Hoe kostbaar is onze bevrijding.

'Vrijheid is van iedereen en voor allemaal.'

*

Ook in de Bijbel, broeders en zusters, jongelui, komen we meer dan eens het woord
bevrijding tegen.

Maar in de Bijbel is 'bevrijding' alleen mogelijk 'van Boven af'.

U en jij begrijpen wel wat ik daar mee bedoel.

Zo zagen velen het ook op die 5e mei 1945:

'De HERE heeft ons land en ons volk bevrijd!'

Wat was er veel om gebeden, wat is er die dagen veel voor gedankt.

Bevrijding 'van Boven af'.

Door Iemand, Die machtiger is dan alle machten en krachten en overheden van deze
wereld. Hij redt Zijn volk uit de verdrukking.

Hij geeft Zijn - in het nauw gedreven - volk weer de ruimte.

Hij brengt Zijn volk uit de duisternis weer in het Licht.

Wie denkt er bij deze woorden niet aan de Uittocht uit Egypte?

Wie denkt er bij deze woorden niet aan Goede Vrijdag en aan Pasen?

Het thema voor de verkondiging op deze 2e zondag na Pasen is: 'Leve de ...
bevrijding.'

*

We verplaatsen ons terug in de tijd. 1300 Jaar voor de geboorte van Jezus Christus.
Verlamd van schrik staan de Israëlieten naar de aanstormende Egyptenaren te
staren/kijken.

Verlamd van schrik.

Het komt niet meer in hen op ... in actie te komen.

Mozes, de leider van het volk, houdt zich ogenschijnlijk flink.

'Blijf jezelf; vreest niet; houdt stand; er komt redding' zegt hij tegen het volk.

Maar van binnen is er ook bij Mozes grote onzekerheid.

Hij weet niet wat hij moet doen.

'O God, nu gaat het tóch nog mis. Zegt U alstublieft wat ik moet doen!'

U en jij kennen de achtergrond van deze geschiedenis.

Aartsvader Jacob stuurt zijn 11 zonen uit Kanaän naar Egypte om daar voedsel te
kopen.

Er is hongersnood in het Midden-Oosten.

Aan het hof van de Farao is Jozef - de 12e zoon van vader Jacob - onderkoning.

In de provincie Gosen krijgen de nakomelingen van vader Jacob - Israël - de ruimte
om te wonen en te leven.

Totdat ... totdat na enkele generaties er een Farao komt die Jozef niet kende en die
in het volk van de Israëlieten slechts een bedreiging ziet van zijn eigen macht.

De Israëlieten worden gedwongen slaven-arbeid te verrichten.

Huizen paleizen en pyramides bouwen voor de Egyptenaren en hun Farao-koning.

'Arbeit macht frei.'

De pasgeboren meisjes mogen blijven leven ... de pasgeboren jongetjes moeten geofferd worden aan de god van het water: de Nijl.

Dan grijpt de HERE in. De God der goden. De Schepper van hemel en aarde.
Hij verwekt Mozes: Hij die uit het water zal trekken.
En Mozes - zoon aan het hof van de Farao - leert in de woestijn om herder te zijn.
Een geboren leider.
Hij zal het volk der Israëlieten uit Egypte brengen naar het land dat de HERE aan aartsvaders Abraham, Isaäk en Jacob had beloofd.
'Laat mijn volk gaan!
Maar Farao moet eerst tien plagen over zich heen laten komen voordat hij het volk van de Israëlieten kan laten gaan.
Tien plagen. Voor elke vinger aan je hand één.
Straks zal de HERE aan zijn volk tien geboden geven.
Leefregels voor de omgang met Hem en met elkaar.

Dan wordt het Pascha/Pasen.
En in de nacht van de uittocht sterft in het huis van elke Egyptenaar de eerstgeboren zoon of dochter.
Het bloed van het paaslam gestreken aan de deurposten van de Israëlieten doet de engel van de dood ... voorbijgaan.
Dat betekent Pascha/Pasen: voorbijgaan.

*

Terug naar de Schelfzee.
Het is een kritiek moment. Niemand weet meer hoe het moet.
Het lijkt voor de Israëlieten een verloren zaak.
Als ratten zitten ze in de val.
Mogelijkheden om te ontsnappen zijn er niet.
Achter hen staat het leger van de Farao.
Vóór hen ligt de Schelfzee.
Opzij is de woestijn.
Het enige uitzicht dat overblijft is: omkomen.
Waar is God? Wat doet God?
In uitzichtloze situaties zoeken mensen een houvast.
"Wat is uw enige Troost / uw enige Houvast in leven en in sterven?
Mijn enige Houvast is ... God, is Jezus Christus ..."

Door Gods handelend optreden, gemeente, worden mogelijkheden geopend in een situatie, die volgens mensen uitzichtloos is.
God vindt een uitweg in omstandigheden waar wij mensen niets meer in zien.
Als het nodig is maakt God een weg, waar er volgens ons geen weg meer is.
De HERE heeft Zijn volk niet tot vrijheid geroepen om hen in de woestijn te laten sterven.

*

Twee legers liggen tegenover nu elkaar.

Er gebeurt iets opvallend.

De engel Gods - God zelf - verlaat de voorhoede van het leger van de Israëlieten en gaat helemaal achteraan staan, tussen beide legers in.

De Egyptenaren moeten nu - om de Israëlieten aan te grijpen - eerst God passeren.

Dan verheft de wolkkolom zich ook en legt zich eveneens áchter het volk.

En achter het volk - aan de kant van de Egyptenaren - wordt het aarde donker.

Ze kunnen geen hand voor ogen meer zien.

Het lijkt wel als op Goede Vrijdag.

Midden op de dag, drie uur duisternis.

De Egyptenaren durven geen voet meer verzetten.

Zó houdt God de Egyptenaren de hele nacht in bedwang.

Zo heeft Hij tijd om maatregelen te treffen. Het is - schrijft Mozes - een nacht van waken voor de HERE.

Vóór de wolk is het echter licht. Licht in de nacht. Een wonderlijk verschijnsel.

Zo hebben de Israëlieten de gelegenheid om zich klaar te maken voor de bevrijding.

Even er tussen door.

Wie, broeders en zusters, jongelui, met God op reis gaat, naar Zijn Rijk, komt wel eens helemaal vast te zitten.

De mogelijkheden om verder te gaan lijken er niet meer te zijn.

Wat is het voordeel, als je in God gelooft? ...

Dat je er oog voor krijgt, dat God in je vastgelopen leven zoekt naar een uitweg.

God laat je halverwege niet in de steek...

En nog steeds is God aan het werk.

Hij zal ook nu zijn volk niet in de steek laten.

*

"Toen zeide de HERE tot Mozes: Wat roept gij zo luid tot Mij. Zeg tot de Israëlieten, dat zij opbreken. En gij ...hef uw staf op en strek uw hand uit over de zee en ...splijt haar; dan zullen de Israëlieten midden door de zee kunnen gaan op het droge."

Mozes wordt, gemeente, aan het werk gezet.

Hij moet zijn naam - "Hij die uit het water trekt" - wáár maken.

Met zijn staf en zijn hand moet hij het water van de Schelfzee splijten.

In Mozes toont God opnieuw (*denk aan de schepping*) zijn macht aan de zee.

Er begint een sterke oostenwind te waaien.

De wind waait het water op een hoop.

Tegen de morgen is het water weggestroomd.

De golven beginnen zich te splijten en ...er ontstaan een pad in de zee.

Nieuwsgierig kijken de Israëlieten in de schemering naar deze weg.

Ze zien met ontzag op naar de muren van water ter weerszijden.

Even doorstroomt hen een geweldig gevoel van bevrijding: 'We zijn vrij, we kunnen verder!'

Maar dan komt de aarzeling.'Is dít Gods weg.'

Ze hebben geen andere keus.

Straks wordt het achter hen licht.

Dan zullen de Egyptenaren in hun strijdwagens op hen aanstormen.

Dus ...'Vooruit! Voorwaarts mars!'

En daar dalen de eersten al af naar de diepte van de Schelfzee.
Steeds hoger worden de watermuren.
Nu wandelen ze door het diepste punt.
Spoedig lopen ze de helling op aan de overkant van de zee.
Daar staan ze dan: Leve ...de bevrijding!
Het onmogelijke is werkelijkheid geworden.
God heeft een machtige daad gedaan.
Dan dalen ook Farao en zijn legermacht in de diepte van de Schelfzee.
Het water keert zich tegen hen.
Jammerlijk komen zij in het water om.
"Toen zág Israëel, welk een machtige daad de HERE tegen Egypte gedaan had; en het volk vreesde de HERE en zij geloofden in de HERE en in Mozes zijn knecht."

*

'Leve de ... bevrijding!'
Wij leven, broeders en zuster, jongelui, in een tijd waarin geschreeuwd wordt om vrijheid en bevrijding.
We hebben het dan over vrijheid van meningsuiting, vrij zijn van politieke, sociale of godsdienstige onderdrukking.
We kennen zelfs een bevrijdings-politiek en een bevrijdings-theologie.
Bevrijding (emancipatie) van de vrouw.
Vrije economie, vrije omgangsvormen, vrije scholen.
Alles moet vrij-zijn. Vrij-zijn waarvan? Van elke vorm van gezag.
We willen vrij-zijn om ons leven zó in te richten, zoals wij dat graag zouden willen.
Vrijheid is voor velen, dat je met je eigen leven kunt doen wat je wilt.
Zonder dat je door iets of door iemand gebonden zult zijn.
Geen wetten, geen regels, geen vaste afspraken meer.

Terecht waarschuwde onze koningin Beatrix ervoor dat vrijheid ook kan leiden tot normloosheid.
Dan slaat de balans van de weegschaal helemaal naar de ene kant door.
Dan zit ons eigen ik op de troon.
Wat dat voor gevolgen kan geven hebben we in de 2e Wereldoorlog kunnen zien.
Naast een politieke, nationale kant, was er ook een geestelijke kant.
We mogen nooit vergeten dat de duitse legermacht ook een ideologie met zich meebracht, die ertoe heeft geleid dat vele miljoenen Joden en zigeuners in concentratie-kampen werden vernietigd.
Het nationaal-socialisme was eigenlijk ook een soort religie, een soort geloof.
Een geloof, niet in en god, maar in de mens.
In een bepaald soort mens. Een 'Über-Mensch'.
Het product van ras, bloed en bodem.
Alles wat deze ideaal-mens in de weg stond moest worden uitgeroeid, vernietigd.
Ook van deze dreiging werden we in 1945 bevrijd.
Ook tóen greep de HERE in.

Het is dwaas om te blijven geloven dat de vernietiging van vele miljoenen Joden in de gaskamers van Auschwitz en Bergen-Belsen en al die andere kampen ... de straf van God was op de koelbloedige moord op zijn Zoon.

Na Goede Vrijdag en na Pasen vergeldt God geen bloed meer met bloed.
Dwars door alle demonie en doodsheid heen maakte God ook na de 2e Wereldoorlog met zijn uitverkoren volk een nieuw begin.
Over drie jaar vieren we 50 jaar Israël.
Dwars door de woestijn van de dood van de concentratiekampen brengt God zijn volk thuis.
Ook dát was de genade van de HERE, de God van Abraham, Isaäk en Jacob, die - in Jezus Christus - ook onze God wil zijn.

*

Echt vrij zijn.

In Galaten 5 vers 1 zingt de apostel Paulus zijn lied van de bevrijding: "Opdat wij waarlijk vrij zouden zijn, heeft Christus ons vrijgemaakt."

Het geheim van de echte vrijheid, gemeente, ligt in de verbondenheid en de gebondenheid aan Jezus Christus.

Hij heeft ons vrijgemaakt van de duistere machten en krachten.

Hij heeft ons vrijgemaakt van de vloek van God.

"Houdt dus stand en laat u niet weer een slavenjuk opleggen."

Paulus doelt met dat slavenjuk op het juk van de wet, van regels en voorschriften, van kenmerken en schema's.

Hij spits het hier - voor de Galaten - toe op de besnijdenis.

'We zijn - zegt Paulus - geen slavenkinderen meer, we zijn kinderen van de vrije.'

'Want Jezus Christus heeft ons van de wet bevrijd.'

'We hoeven die wet niet meer krampachtig te houden.'

'We hoeven onze eigen zaligheid niet meer te verdienen.'

"Wij immers verwachten door de Geest uit het geloof gerechtigheid, waarop wij hopen."

'Het gaat om geloof.'

'Het gaat om geloof dat zich in liefde uitwerkt.'

Het is de Heilige Geest die ons daarbij verder helpt.

De Geest die ons - door het geloof - aan Jezus Christus bindt.

De Geest die mij helpt om vorm te geven aan de liefde tot God en de naaste.

Zo ervaren we dan echt de zegen van een leven dat is bevrijd.

De zegen van de bevrijding val alles wat ons van God en Christus probeert af te brengen.

De zegen van een leven dat echt is ... bevrijd.

Op Goede Vrijdag en op Pasen - door zijn verzoenend sterven en door zijn opstanding uit de doden - heeft Jezus Christus de deuren naar een nieuwe toekomst geopend.

Het teken: Op Goede Vrijdag scheurt het voorhangsel in de tempel van bóven naar beneden!

Op Paasmorgen breken de graven open.

Echt vrij zijn.

Dat is overgegaan zijn vanuit de macht van de dood (Egypte) naar het rijk van het leven (Kanaän).

Wat God van ons vraagt is ...geloof: gehoorzaamheid en vertrouwen.
We mogen - door Jezus Christus - bevrijd op weg gaan naar een geweldige toekomst.

Een leven waar heel Gods schepping van elke gebrokenheid zal zijn bevrijd (oorlogen, ziekten, dood).

Dat is ons uitzicht. Dat is onze troost.

Leve ...die Bevrijding!

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 7 mei 1995

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !